

ШЫН

Совет Эвилелиниң Коммунист партиясынын
Тыва область болгаш Кызыл хоорай комитеттеринин,
ажылчы чоңар депутаттарының область Советинин органы

1954 СЕНТЯБРЬ 16 ЧЕТВЕРГ
№ 184 (3121)
ӨРГӨӨ 20 КОП.

Индияның үлетпур болгаш ажил-хөреки бөдүртеринин төлөөлекчилеринин Ленин биле Сталинның мавзолейинге чораны (1 арын).
Бирманың көдээ ажил-агый төлөөлеринин Ленин биле Сталинның мавзолейинге чораны (1 арын).
Тараа хөй болган тутум-на бистин Төрөөн чуртувус байлак болур! (1 арын).
Ийи салгалдын маадырларының узуражышыны (1 арын).
И. Томина.—Он чыдамын дуртувунга

Тываның үлетпур (2 арын).
Т. Оно.—Алгы заводунуң коллективинде (2 арын).
Японияның «Дзю Ниппон Слим» солунунун код редактору дээрги Мацуру Судзүкиниң айтырылганына В. М. Молотовун харылары (2 арын).
Д. Иванов.—Тутуң индустриянының кайгачтыгы тигантымы (3 арын).
ССРЭ-НИИ УЛУСТАРЫНЫҢ АБЫ-ДУМА ӨГ-БҮЛЕЗИНДЕ: Т. Мальбахов.—Совет Кабарданың чедикшикчери (3 арын).

В. Туметой.—Чонун негелде — коммунисттер киңөөңгөй шиттирлээр (3 арын).
Совет чыдагыч төлөөлеринин Софидаң үтүкени (4 арын).
Кыдат улустун эки-турачыларының үтүк чоруп турар кезектерин үрп турарына холбаштыр Шенянга болган байырыг хура (4 арын).
Бүгү-вентрианың көдээ ажил-агый делгелгени (4 арын).

Партия чырыдышыкыянының системазында чаа өөредилге чылын организастыг эгелээр

Бистин партиястың күштүү болза, ол болуун ажил-чорудаткыма марксисч-лениниң теорияны удурутпа болуун турарында. Маркс—Энгельс—Ленин—Сталинның үдү өөредик партияга өргөжө чугула күштү берип, буржуаар шимчөөшканын сорулганы тода бөөр арганы, тилдегени чедип алмыры болгаш ону улам быжылгаарын өөредип турар.

Бүгү кадрларнын, коммунистернин марксисч-лениниң кижизилдиге болза, Коммунист партияның могаг чок сагыш салымшынының чүтү болур. Партия кезигинеринде болган партия кезигүүне кандидаттарын политиктиг билини беддери ажил-агый бүгү адмиралды оларның мурнакчы ролюн күштедиреринин, партия массаларының идеологияны улам өөдөргөргө өргөжө чугула байлаа болур.

Кызыл марксизм-ленинизмниң кезеки университетди болгаш хоорайның партиянык кезеки школары сентябрь 1-де аждаап киргиле. Октябрь 1-де районнарда партия төөгүз болгаш теорияны өөренир бөлүмнере өөредилгелер эгелээр. Партия чырыдышыкыянының системазында чаа өөредилге чыныга уагерлерди белеткеди хандар соруда водерин партия организастарының мурнуна тургустуну турар. Эртең өөредилге чыныда тургузаа ажагдаларын болгаш четпестерин катаптаас дугайында чогуур кемчегерин ачорудар өргөжө чугула. Каз-Хем районга «Тилдеге», «Большевик», «Лениниң орук» колхозтарда партия организастарына коммунистерин өөредилге багыт организастаганга, а райүүссом чанында партия төөгүз өөренир бөлүмге дынакчыларын чүгө 50 хуузу киржип турда, кичөөдөр эртип турган дээрин билдирер болгай. Би-Хем районунда партия чырыдышыкыянының четкиниге четчелешкенин чорударда эки-тура барымдааның принципин үрөз турган, оң түнелинде 72 кижидиңа чыгарып 7 бөлүмнере өөредилге чыныгы ортаа үзүндө тарап дүшкүзөн. Чөөн-Хемчик районга четчелешкенин эзу барымдаа бюрократык метод-беле чоруканын түнелинде баштай, организастагынган 37 бөлүмнере болгаш политшколаларынын сөзи дүшкүзөн. Иштилени беле элөөн хөй бөлүмнере болгаш политшколаларга өөредилге куду ад-теоретиктиг деннеге, ажил-агый-политиктиг соругалардан хоорук байлаага эртип турган.

Эки дуржулга даянышсаа, мурунда турган ажагдаларын чапаштышсаа, чүтү-да мурунда партия чырыдышыкыянының четкини шым четчелээрди чорудуп, эки-тураам барымдаанын принципин шынтыг сагыр керек. Бөлүмнере болгаш политшколаларын составына четчелээр коммунистеринин политиктиг болгаш ишти билги тазаны беле белеткенин өөренип бөөр болган оларнык боттарының үзүлгени барымдаалары чугула.

Пропандист кадрларын шитип алмырына болгаш таарыштыр тургузарына онза кичөөңгөй салыр керек, чүгө дээр, олардан кичөөңгөй идея-политиктиг болгаш методиктиг даяныш шиттирлик хамаарык. Пропандист—партия чырыдышыкыяда чок кижиди. Болуун билини, пропандистча мергеженин үргүчү беддип турган, болуун мурунда салдырган соруганы пропандист беле шимарыг күтүсиди шыдар. СЭКП райкомнары пропандистерге хүн-бурнуң дууламычыны көргүзөр, политшкола, политбөлүгү бүтүзүндө байлак кандык болуу турарын билген турар ужурайт.

Чаа өөредилге чыныда баштайгы хүннеринде эгелер райкомнарының чанына үргүчү ажилдар семинарларын ажилын таарыштыр организастаар керек. Эртең чылын СЭКП-ниң Уагу-Хем, Барыны-Хемчик, Танды, Кызыл болгаш өскө-даа чамдык райкомнары пропандистерин семинарларын дыка үтүктөдир чорудуп турган. Ол чорук партия чырыдышыкыянының четкини шимарын кудулаткан.

Индияның үлетпур болгаш ажил-хөреки бөдүртеринин төлөөлекчилеринин Ленин биле Сталинның мавзолейинге чораны

Индияның үлетпур болгаш ажил-хөреки бөдүртеринин төлөөлекчилеринин Кастурбай Лалбай баштаан төлөөлери сентябрь 11-де Ленин биле Сталинның мавзолейинге барып, ажаа чечектер салгылаар.

Бирманың көдээ ажил-агый төлөөлеринин Ленин биле Сталинның мавзолейинге чораны

Бирманың көдээ болгаш ишт ажил-агый министр Танин Кью Ду баштаан Бирманың көдээ ажил-агый Ленин биле Сталинның мавзолейинге чоран болгаш ажаа чечектер салгылаар.

Партия чырыдышыкыяны моон соңгаар экижидеринин чугула болгаш кол байдалы болза, оон идея-политиктиг ленини беддери болур. Партия чырыдышыкыянының тазаны-беле бүгү ажил-агый марксисч-лениниң теорияга, политиктиг билгелерге коммунистеринин үзү сонуурагдымы болдурар ымыды тургузар керек. Политиктиг өөредилгеге сонуурагды дегинери дээр, кол кичөөңгөй кичөөңгөрдүн шынарын экижидерине угландыры болур. Чүгө бедик идеяны деннеге, коммунист тургузушкунуң практикамы-беле үзүлбөс харылзаалык ымыды чорутууну турар, угка-шынары болгаш даяр амыдырамы кичөөңгө, лекциялар, консултациялар коммунистеринин өөредилгеге сонуурагды болдурар, оларны революстуг теорияны билип алмыры хандыкшыдар.

Бистин кадрларынының, интеллигенциянык марксизм-ленинизмни өөренип алмырың эң кол методу болза, коммунист партияны төөгүз болгаш теорияны бөдү өөренириң методу болур дегиниң утту болбас. Биттарынык геогрелик белеткени билини алмыры бөдү ажилдарына кызыгар чок аркалар ам үдө коммунистерде, активтерде бар. Мычтанга, чаа өөредилге чыныга белеткел үзүндө партия организастары кадрларын бот-өөрдилгеге үзү турар сонуурагдынын хынамчаны өөренип бөөр, бот-өөрдилгеге оларнык хандышынын көгүдөр, бүгү тааның дууламычыны оларга көргүзөр ужурайт.

Марксизм-ленинизмни бөдү өөренип турар коммунистерге, активтерге теоретиктиг болгаш методиктиг дууламычыны шыгалтыган кеңдери болза, лекциялар, консултациялар, паралага пропандист болур. Лекция пропандиста чедип үдөлөөс чоруктар-беле шындык демисекир, СЭКП райкомнарының чанында лекторлар болгаш лекциялар бөдүлтеринин ажилдарын экижидер, лекцияларын шынарын беддери керек.

Марксисч-лениниң теорияны бөдү өөренип турарларга куза көргүзөр консултацияларын чогуур өүндө шитип ал, партия комитеттеринин библиотекаларынын ажилын үдөшкени-беле экижидер чугула. Район солуннары партия чырыдышыкыяны айтырларын үргүчү чырыдар, четпестерин чогуур өүндө маеридер, эки дуржуланы калбартыр хууурагды.

Бө өөредилге чыныда партия чырыдышыкыяны бүгү чырылганга тургузулган шиттирлик экижидер негетинин турар. Политиктиг өөредилгенин шынарына чоралык чүгө «шүптүзүн каар тудар» дээр өзү барымдаалаан чорутуу узуураа, политшколаларын болгаш бөлүмнереин, лекцияларын идеялык угка-шынарыча, деннеге ханы сикнер керек. Партия чырыдышыкыяны коммунистеринин өөредилгеге контрольд боттадырмышаан, партия организастарыны ишти билгелер бөлүмнереинде болгаш кезеки школарда коммунистеринин өөредилгенин үргүчү сонуураагды хууурагды.

Чаа өөредилге чыныда областык партия организастары коммунистеринин идеяны негелелеринге эң долу хандырылган чедип азыр, болуун методиктиг чогуун беддери, марксизм-ленинизмни үдөшкенин шиттирди алмыр дээр могаг чок ажилдарын партиянык кезигүүндө болгаш кандидаттан СЭКП Уставына айтканын өзүлар негээр хууурагды. Мыды турбуже, Эрина, Тес-Хем, Чөөн-Хемчик, Бай-Тайга районнарында чаа өөредилге чыныда белеткелдер организаста чок, куду шынары чоруп турар.

Партиянык пропандиста—дирекч чоралык ажил болур. Бодамчылыг, шулуругу болгаш инициативча чокуту партия организастарындан ол негел турар. Партия организастарының хууурагды болза, партия чырыдышыкыяны чаа өөредилге чыны бүгү тала-беле ияк белеткелди үтүктүү болгаш кичөөңгөрдүн бедик деннеге, организастыг эгелери болуп турар.

Тараа хөй болган тутум-на — бистин Төрөөн чуртувус байлак болур!

Бүгү күштү дүжүт ажаап алышыкыныч!

Механизаторларнын чарымы

ТУРАН. (Телефон-биле). Би-Хем районун «Өк» совхозунун тараа шөүндө аждаап турар комбайнер эш Байр-оод «С-6» деп комбайн-биле сентябрь 5-тен 14-ке чедир 130 гектар тараа культуураларын кестирген. Ол дуржулалык комбайнер эш Бузневти социалист чарышкы кыйтырган. Мычарга эш Бузнев болза, 170 гектар тарааны эки шынары ажаап алган. Ол ийи чарышкыларын кыймыл-даа гектар бүтүзүндө 24—26 центнер тарааны ал турарлар. Чээрби ажаа хүннерин дургузаа эш Байр-оод 700 гектар, а эш Бузнев 600 гектар черин тарааны ажаап алмыры хууурагды. Тыва областың 10 чыл байырланын ажаар болдурган чарышкы алган хууурагдыны маавыла күтүсидир олар бузура-биле чугулап турарлар.

Бочетос аттыг колхозта комсомолчу-амыктарын комбайн агрегатамы база-аа эки аждаап турар. Оң бригадирин эш Горбунов механизаторларын күш-ажымы үдөгөрлик организастап келген. Оң ачында трактористер Мамыт-оод, Фетулос олар трактор ажилынын чыл паны сентябрь күтүсидикенер. Олар ам областың 10 чыл байырланын улам уагу чедикшиктер дээр аждаап турарлар. Комбайнер Фролов «С-6» деп комбайн-биле хүн-бүрүе 15—16 гектар тарааны ажаап ал турар.

Колхозтарга шөфтелге

Дыштаныр хүнде, областың көдээ ажил-агый өргөлениң коллективинде 30 кижиди Танды районун Балгазыны «Революциянык чалбыжы» болгаш Владимировада Жанов аттыг колхозтарга шөфтел чоранылар.

Ол хүн «Революциянык чалбыжы» колхозка 18 кижиди 50 тонна харе тарааны кургатаан болгаш арылган. Жанов аттыг колхозка 12 кижиди 30 тонна тарааны кургатаан болгаш арылган. Коллективтик кезигинеринде ол хүн Санча, Базыр-оод, Пашохов, Бузово Набатов, Попов, Грачев, Шелов, Кузьмин олар идеянык ажилдаан.

«Тыва тутуң трестиниң» анык туугулары Кызыл районун Кар-Хааста Чалов аттыг колхозка шөфтел берган, ак-сеткилдиг ажилдааннар.

Чаныкчыларын комсомолчу бригаданы суббота кезежинде-ле колхозка чед берген турган. Анык туугуларын колхозчулар найрамын хууурап алган. Эртеңинде анык шөфтелер салос салыр оларын казып эгелен. Кызыл болгаш ак-сеткилдиг күш-ажаалын түнелинде 10 кижиди ол хүн 32 кубометр силос онгарып касыкан. Ажаа комсомолчу Молчанов, Есечук, Солдатов, Гусарев олар идеянык ажилдааннар.

Анык шөфтелерин үр-түннедиг ажилды дээр колхоз баштаар чери колхозчуларын мурундан өөрүп четиргенин илереткен.

Машина-орук станцияныдан 11 кижиди дыштаныр хүнде Кызыл районун Чедерде «Тилдеге» колхозунга шөфтел чоран. Олар аргага барган 30 адагыштары кезип белеткелес, колхоз төвүнчө сөөртүчү берген болгаш оларын казып берген. Бө ажаалдар шөфтелеринин иштанын участок механизаторы Попков, Волошин болгаш дарган Бузнев болгаш өскө-даа эштер идеянык кирешкен.

Колхозтарнын тараа ховуларында

Кызыл районун «Баян-Хем» колхозунун тарааның үзүкү чаагай болган. Тараажылар өргүм-биле кызыл тараага бүтүзүндө 20 центнерин, чидетарааны —18,5 болгаш сузаны 22 центнерин ал турарлар. Ажаап алышында Кызыл МТС-тиң комбайнер эш Буданов хүне 8 ганы ажаап алыр хууурагды турган, 16 ганы кестирип, чидир чокка ажаап ал турар. Ол иштаны тарааны комбайнды шөфтел даямы турар чөдөм эш Хууракай хүн норманы 150 хууураа тарааны арылган, кургалын турарлардан ачыкым, Ашпын болгаш Семиг олар уагу норманы доктаама ажаар күтүсидир турарлар.

Колхоз күрүнге 30 тонна кызыл тараа, 7 тонна чидетараа дужааган болгаш тараажылар үренин участогунда 30 центнер кызыл тараа 17 центнер чидетарааны арылган турган. Үренин участогунда тараа урушкуну үргүчүлешсаан. Колхозтун тараажылары Баян-Колда тарааны ажаап дооскан, ам Баян-Хем уунада тарааны ажаап алмырычте киргенин эш Н. Хертек билген.

Чөөн-Хемчик районун «Искра» колхозунун ховуларында 1047 га тараа чөтүп бышпа деп эш М. Монгар-оол билген турар.

Тараажылар үн-ле хүн ишталеде 60 тонна тарааны күрүне складиныч турган. Дүжүттүн чаагай болганын барымдаалап, колхозчуларын хөй күш-хүн ажаалдык көрүп турар, чаа дүжүттүн тарааны авансыга бере берген. Чажа, Дөмбү

400 килограмм, Салык—350 килограмм, Долчу-оол—300 килограмм тарааны алганнар.

Бай-Тайга районун «Тилдеге» колхозто 7 чыл шөкөланың өөреникчилери төрөөн колхозунун чаагай дүжүт ажаап алмырына дууламын турарлар.

Шөлөкчү болгаш башкылар 28 тонна арбайны арылган, күрүнге дүжүт ажаар белеткел өөрүшсаан база тараа кургалды бир шанын өшкөнөр. V—VII класстарын өөреникчилери элчег аайн-биле достуг үлеринде колхозтун тараа шөүндө шөфтел турарлар. Чеди классчылар элчег шөфтелде 15 тонна тарааны арылган болгаш 50 дөргөлчү метр шанын ажап белеткел берген деп М. Кызыл-оол билген.

Сут-Хед районун Адаан-Маадырда 7 чыл шөкөланың өөреникчилери болгаш башкылары дыштаныр хүнде Калинин аттыг колхозтун 72 тонна тарааны кургалды, 22 тонна тарааны күрүнге арылган бергенер. Школа коллективинин уагу дууламычына колхозчулар өөрүп четиргенин илереткенер деп эш Н. Лопсан билген турар.

Эш Д. Дамдынын билжип турары болза, областын харылзаа өргөлениң коллективин ажилчы албан-халкыларын Кызыл районун «ТАРН XII уагу хура» колхозунга дыштаныр хүнде шөфтел берган, 10300 сорттарын алган берип, уагу дуузын көргүскенер. Шөфтелерин иштен эштер Токарев, В. Шелановская олар хүн норманы 140 хууураа күтүсидир.

Дүжүт ажаап алышыкынынга үдүршүлганы күшмелдирер

Кироп аттыг көдээ ажил-агый артели тарылга шөүндү, мал ажилынык болгаш ажил-агыйнык өскө-даа амыдырамын тазаны-биле районда уагу колхозчуларын бирези. Тараа культуураларын бешин 1300 гектар ажап турар. Шагаан-Арыг Миттиң механизаторлары биле колхозчу ажил-ишчилеринин чалгыс өп-сеткилдиг күш-ажымыны түнелинде, бө чынык колхозтун тараа ховуунда байлак тараа үнген. Мыды-да болза, ону чидир чок ажаап алырына организастыг уагурула багыт болуп, элчешкилдиг дүжүттүн чидиритилгези турарын өңү эртип билбес.

Колхоз дүжүт ажаап алышымынче август 20-де эгелен кирген, а сентябрь 10-га чедир күрүнге чалгыс-даа килограмм тараа дужааган. Чыдагыны чүдөл? Ажылга организастыг башкарылга чөгүндө. Тараа бышса, сыпка үр түрүп, бажы дүжүт, сымы сынын турар аларган. Шанчы-Оргузу, Бөжө, Дөргүнер шөфтелер тарааны мал өзын турар. Ажаа чүтүл дүне чылгылар хонун турар эвес, хүндүс безик хөй бышаалар, ажил айттары, хамык ишек чортулаар.

Чатымык бажына сентябрь 8-тен эгелен чаган харың чыгарыг соогуна донгаш өттүп келген-даа шыкша, колхоз даргазы эш Андросов баштаар черинин хууурамын сентябрь 9-түн кезежинде дөвүлешкенин чымыдырган. Ажаа илерөөн болза, 20 тонна ишталеде бүгү тарааны чүтүл 10 хууураа кестирген, мычарга чедир тараа кестирер чагыс-даа айт машиназын, хол кадымын ажаалайын келген, күш-ажыл кылып шыдар 400 хире колхозчу-

лардан 75 кижидиңа-даа ажилга кирешкени турар.

Шагаан-Арыгнын машина-трактор станциянык чоруганын үш комбайннарда эш Стунду-оодун «Сталинец—6» комбайны күн-ле чүгөр ажаап турар, а эртакан ийини «С—4», олар үргүчү үренип, бажында чедип угайын чыныкча чаагай тарааны ажаап алмырыга күш четпестел турар.

Шымылган шаңгар кыдырмаа, комбайнды хууурап алган тараларын уагу эштинген, чаагай, шык черлерде орталды уруп турар. Кырындан чалы суу, адаанда чер шыгы холушкан, шаңгарга ожаадыгынган дамы тараалар кетип үтөңдөн, оң 20 ажаа хууураа чидиритилгези болуп турар.

Бө бүгү байдалар партия райкомунга, райүүссом болгаш МТС-тиң дирекция черинге билдирер, мычарга-даа оларын тазанын шиттирлик кемчел ажайн турарын канчап-даа тазырылас. Колхозта партия болгаш комсомол организастарынын секретарлары эштер Доржу-оод, Дунгар-оод, олар күш-ажылдык организастарыны экижидерине кичөөңгөй салбайн турарлар. Туулурларда хал-солуннары, агитхуулаулар, көргүзүп самбыраларын мычарга чедир организастагына, тайлыбар ажаалдар чөз.

Кичөөңгөй дүжүт алышыкынычте угландыр керек. Айт машиналары, хол кадымыларын тараа кезидегиночө бүтүр кириер, бүгү күштү дүжүттү чидирер чокка ажаап алмырычте, күрүнге тараа дүжүлөрүнчө өвделдери чугула.

Ийи салгалдын маадырларының ужурашканы

Сентябрь 10-да Бүгү-эвилелиң көдээ ажил-агый делгелгениге Чапее дияныкының дайныкылары болгаш командирлери турган бөдү экижидер чоран. Делгелгениң чайгы театрларының бирөөнчө көдээ ажил-агыйнык чүс-чүс мурнакчылар чыгып келген турган. Кышкыкы Маадырларын алды салдыстары, Совет Эвилелиниң өрденири болгаш медалдары-биле делгелгенин чурттуң суратын тараажылар хамааты дайныкы чыдаарында маадырлар чашеви чөдөртөрүн киржикчилерин чынык-биле үтүкү хууурап алганнар.

Совет улустун алдарыг полководчу В. И. Чапее өң өгөңинден бээр 35 чыл болганы-биле холбаштыр алдарык ажил ужуражыгына 25-ки Чапее дияныкының дайныкы чоран, Совет Эвилелиниң Маадры, генерал-лейтенант А. Белков ажапкан. Дивизионык комиссары чоран генерал-майор С. Петренко-Петраковский. Чапее дивизионың пулеметчу М. А. Попов, составыга маадырды дияныкыны кирип турганы дөртү армиянык дияныкы чоран, ам РСФСР-ниң улустун артыгы—В. И. Чапеевиң киноунда өң өвүр-хөвиринин тургузуучу В. Бабчин олар Чапеевиң дугайында салтышыкынын чугулааран. Чапеевиңлерин ийи салгалчыларын маадырларын төлөөлекчилери — Ада-чурттуң Уагу дайныкынын чыдаарында Чапее дияныкынын снайпер, Совет Эвилелиниң Маадры Л. Павличенкога ужуражыгын киржикчилери чынык-биле ужурашсаан. Чапеевиңгер делгелгени киржикчилерин күш-ажылга улам ийи чедикшиктерин болурун күтүсидир.

Ужуражыгыга Чапеевиң уруу—Б. Чапее кирешкен.

(СЭТА).

Область музейинде

Область музейинде келген кижилер хөй-хөй чаа чүдүлгөн күрүп болур. Совет Тываның ажилчы чоңарынын 10 чыл дургузаа чедип алган чедикшиктеринин күрүчүстөдирип турар материалдар дыка көвүдөн. «Совет үе» деп залдан өөрүчүлөр областын көдээ ажил-агыйнык, үдөшүрүндө, салымында, ханы камгаламында, улуу өөредилгенинде, урай-чүтүлдө болган чаартылгалар-биле таныжып алылар. Экспонаттар, фотографиялар, чуртуктар кол теманы—Тываның байланын өздөшкени, культура хөгүлүдөин болгаш ажилчы чоңарын чаагай байдалың белеткени илеретип турар.

Адым ажилынын болуңден бисте адырнын үнелг уксааларын канчаар өзүп-көвүдүп турары-биле таныжып ал болур. Бойду болуңден Тывада сад ажилының хөгүлүдөин, кат-чимистерин болгаш ногааларын чаа сорттары эстүрүп турарын көргүскен.

Тываның 10 чыл өвүнү күрүнге чедир музей ам-даа чаа-чаа материалдар-биле деритнер.

Мал өстүреринин планын күтүскен

Өвүр районун «Совет Тываның 5 чыл» колхоз бө чыны мал өстүреринин күрүне планын күтүскен. Колхоз 86 иштелен 86 бизааларын, 130 беддерден 127 кулунарнын, 1050 койдан 1055 хурагаранын, 1001 өшкүдөн 1004 анайларын менди ал, мадык чаш төдөрин чидирер чок камгалан алганнар. Колхоз ишталеде мал өстүрер планын иштелти—101, чыгыны—100, койну —105, өшкүнү — 113 хууураа чедир өстүргенер.

Чурттуң колхозтарында дүжүт ажаап алышыны болгаш тараа белектели

1. Белорус ССР. Гастелло аттыг колхозта Т. С. Мальцевтиң методун өзүлар ажаап алыны турар дуржулга участогу тускылатканын. Ол соруга-биле Мияск МТС-тиң механизаторлары беш бистин «Н 5—35» ден андамынык ширин андарар чүбелери болгаш предлажиктерин а каапкан, 40—45 сантиметр ханы андарар кылдыр андамыны таарыштырып кылганнар.
Чурукта: Гастелло аттыг колхозтун шөүндө Т. С. Мальцевтиң методун өзүлар кур өрени андарын турары.
2. Орл область. Ливенский районда ажаап турар бүүрүлгелерде типовой төлөвине өзүлар кылган элеватор ажаалаа кирген. Олче чаа дүжүттүн тарааны

уагу чок кээп турар. Элеваторда тараа кургалды черин тутуң, ол чер хонукта 200 тонна чедир тарааны кургалды турар.
Чурукта: чаа элеваторун чанында тараа чүдүлгөн машиналар.
3. Казах ССР. Кустанай областың Казалд аттыг колхозунун шанында бүгү ажил электржигитинен. Колхозчулар хонукта 1000 центнер чедир тарааны арылган турар.
Чурукта: кур черге өстүргөн кызыл тарааны кезеки элчегин арылган турары.

СЭТА-ның прессклещелери.

СОВЕТ ЧУРТТА

Тудуг индустриязынын кайгамчыктыг гигантызы

Москвадан тудууларында тускай заводтарга белеткен холумактыг демир-бетон конструкциялар болгаш кезектер улам кааба-биле ажылдагылар тудар. Ол чорук баштайгы телевидение кылдырнын эргежок чугулазындан, каа арматура сазырындан, ону бетон-биле шыварындан болгаш ооң кадык бээрн манаарындан тудууларын хостаар.

Демир-бетон кезектер ажылган турар тудуг шөгүтештери чындаа чектер илээниги болуп турар. Ол чорук машиналар болгаш механизмдер ажылдагылар дика каабатыр, бажынарнын тударынын хуу-сазын дика кызылар болгаш тудууну куну соокал чокка уааштырарынче шилчирер каабы артык ажыдар.

Москвадан тудууларында тускай заводтарга белеткен МК—250 деп заводтар артык агрегат 24 миллиметр чедир уттерилг четкини белеткен болур. Белеткенге бетон холумак болгаш арматура хевирлер чекче баар, аааа кезектерин кудары болгаш кургандары чорутуун турар. Ол дээр, заводчуң өңчө нарны чехи. Мында аар чүве келдүрүтүр күчүгүтүр крааннарнын дамчылып берип турары чүве дамжыр 17 тергежилештер ишти кире бээр цемент кадырар өрөөлчигештерини дерип тургускан. Өрөөлчигештирүгүндө—инженерин, терморегуляци болгаш соодарынын үш зоналары бар. Бетон холумактыг шыгып изилерин өрөөлчигештерге 90 градус чедир турар температураны агаар-биле чорутар. Бетон бүртүгүтүр кургандыкыны 18—20 пайыз түргүзүлүшөр. Ооң сөөлүндө ол белек продукция салдык дамчыттыр тудугка чорутуун турар.

Чонкуң негелде—хомудалдарын кичээнигейлиг шийтпирлээр

Ажылчы чоннарнын негелде-хомудалдарына кичээнигей салгыр, олар-биле хүбүрүнүн быжыг харылдазын тудары чер-чер Советтериниң чугуда хүдөөлгөш болур. Совет кижилер боттарынын материалдыг болгаш культуруг амырларына хамаарышкан база албан, бүдүрүлге черлериниң аппаратынын ажылдык четпестериниң дугайында айтырларынын көдүрүп турар хей-хей бидириншиктерини өрге-чагырганың чер-чер органына кирип турарлар. Чонкуң мындг чагааларынын утказы болза, бистик албан, бүдүрүлге черлериниң нинти ажылын өкшидеринче утланган болуп турар. Мындг төлдө, хамаатыларнын чагааларын уаурутучу ажылдакчылар чогуур үезинде көөр болгаш харымлаар ужурагуст.

Хамаатыларнын негелде-хомудалдарына кичээнигей салгас, ону мындг бир ийги черген айтырын кидир көөр, а чамдык таварылгаларда ону шууг өрбөй-даа бээр фактылар бар. Мында чамдык районварынын күсөкчи комитеттерин чижикке көргүзүп болур. Чон-Кемчик райдуускоку бо чылдык бирги кварталдык кирген 37 бидириншиктериниң 22-ини бирги чартык чык эргеже харымлап берген, харым-даа эртеки чымып кирген 17 бидириншиктерини калдык-даа харым чокка арткандар. Чамдык районнарнын күсөкчи комитеттериниң ажылдакчылары хамаатыларнын-даа, өскө албан черлериниң-даа чоруткан дилеглерин болгаш негелдерини тооп көрбөсчү чамдык болу берген. Чижээ, Барыш-Кемчик райдуускоку чонкуң кирген бидириншиктериниң сактып салбайн, ону чүгө шапкалп каарыга кызыгаар-датынын турган. Бо чылдык бирги чартыктын кирген 72 бидириншиктериниң 24-түн журнада бажынар, а 38-ини журнада демделген болза-даа, бидириншиктериниң боттары чок болган. Ол чорук чүңү көргүзүп турарык дээр, райдууском даргалары турган эштер Красный, Солдатов оларнын ажылга бирократизмин болдуруп турганынын керечил болур.

Чонкуң кирген чамдык бидириншиктериниң «догу харым бердинген» деп бижилген болза-даа, а шындаа оон керек кырында күсөкчелер чок болуп турар. Олар районун Аскы-Бардык кезде Советтин хамаатыны Аракча 1951 чылда-да школага бажыны 2000 рубльге саткан, оон өртөө амдыча чедир ап чадан. Ол дугайында райдуускомага ийи уда бидириншик кириген, а бидириншикни бүдүрүлгеге өткөзөп бээр» деп резолюцияны салып-ла турган, а керек кырында ол кичи бажынынын өртөө ам-даа албан. Районун уаас өрөөлгө кидириниң бухгалтерни эш Сарым-оол болза, «мынчага чедир төлөтирип албааны оон болуңуң шоруу-аур» деп өңчө бирократизм байла-биле чугаалап олар.

Чонкуң кирген чамдык бидириншиктериниң «догу харым бердинген» деп бижилген болза-даа, а шындаа оон керек кырында күсөкчелер чок болуп турар. Олар районун Аскы-Бардык кезде Советтин хамаатыны Аракча 1951 чылда-да школага бажыны 2000 рубльге саткан, оон өртөө амдыча чедир ап чадан. Ол дугайында райдуускомага ийи уда бидириншик кириген, а бидириншикни бүдүрүлгеге өткөзөп бээр» деп резолюцияны салып-ла турган, а керек кырында ол кичи бажынынын өртөө ам-даа албан.

Чонкуң кирген чамдык бидириншиктериниң «догу харым бердинген» деп бижилген болза-даа, а шындаа оон керек кырында күсөкчелер чок болуп турар. Олар районун Аскы-Бардык кезде Советтин хамаатыны Аракча 1951 чылда-да школага бажыны 2000 рубльге саткан, оон өртөө амдыча чедир ап чадан. Ол дугайында райдуускомага ийи уда бидириншик кириген, а бидириншикни бүдүрүлгеге өткөзөп бээр» деп резолюцияны салып-ла турган, а керек кырында ол кичи бажынынын өртөө ам-даа албан.

Чонкуң кирген чамдык бидириншиктериниң «догу харым бердинген» деп бижилген болза-даа, а шындаа оон керек кырында күсөкчелер чок болуп турар. Олар районун Аскы-Бардык кезде Советтин хамаатыны Аракча 1951 чылда-да школага бажыны 2000 рубльге саткан, оон өртөө амдыча чедир ап чадан. Ол дугайында райдуускомага ийи уда бидириншик кириген, а бидириншикни бүдүрүлгеге өткөзөп бээр» деп резолюцияны салып-ла турган, а керек кырында ол кичи бажынынын өртөө ам-даа албан.

Эрткен чылгы четпестерни катаптап турар

Танды районда «Революциянын чал-быжыг» холкозугу баштаар чери шээр мал ферманын ажылдык сактып салбайн турар. Шээр малдык кыштаг каааларын зооветеринар чурумун бугаар эртеки кышкы көрөчүн ам-даа хооруп чалалтаан. Кыштагда каааларын чыгымлап, кышка белеткээр дугайында кемчег алдырнын улуу, шээр мал фермазынын эргелекчези эш Павия кезип, ажааттырмаан тара, сипениң аразында кыштак каааларга 300 ажыг шээр малды август айда-ла чаза бастырып кириген. Эш Павия эртеки чымып база-ла кыштактарда мал каааларын-даа белеткөө албайн чыккан, кышкы орданын база сипен кезер шедерин ишиг чайын-ла чаза бастырганы-биле холхоз малга кемчег белеткээр планын күсөтөөн көрүм-чурум малдык кышкы орданын көрүм-чурум чок ажылдаанын түнелөөн шээр малдар чок үздөгөндөн өлүп, холхозка улууг котаралды чедирген. Бо чылмы ол чартыгыларын катаптаас дугайында холхоз баштаар чери шыгымы кемчеглерин алдыр чугула.

Урванский районун Сталин аттыг холкозу 1953 чылда кат-чимистериниң адекшениг дугуңун өстүргөн болгаш болуңун сактыган 1.300.000 рубль орулганы алган. 1954 чылда холкозугу сактарынын орулгалымы 2—2,5 миллион рубль чедер. Сактарын миллион-миллион орулгалары бо чылмы Баксанский районда «Кызыл Кабарда», Майский районун «Ленинчилер» холкозу болгаш өскө-даа холкозтар ап турар.

Республиканың кезде ажыл-агыйнын чедишиктериниң дугайын Бүгү-өиндедиң кезде ажыл-агый делегаларында Кабарданың холкозтарынын хей кезин болгаш кезде ажыл-агый бүдүрүлгениниң 252 мурун-чылары кирип турары факт чугаалап турар.

ССРЭ-НИҢ УЛУСТАРЫНЫҢ АКЫ-ДУҢМА ӨГ-БҮЛЕЗИНДЕ

Совет Кабарданың чедишиктерини

Кабарда улустун амдырал-чуртталганы мурунда аар-берге чораян. Ооң өткөбүр мурундагы төөгүзү—ол дээр, чурт иштинин ноаннарнын болгаш чөөн чүктүн даштык эжелечилериниң дарлалынын алаанга чүс-чүс чылдарга түргөлдөргөн болгаш адал-хооураш-шынарнын төөгүзү болур. Кабарда улусту аар-берге турк даралдан чарып хостаан чүгө уауг орус улустун дуулам-чызынын ачымында, шууг-ла кырым-кыдыгынын уауттаары чоруткан олар чалааннар.

1917 чылдын Октябрьдин сөөлүндө эрткен 36 чыл Кабарданың арин-шыр-райын үздөгөн чарткан. Ол үениң иштинде кабарда уаас каааларынын оон эртинешаа феодализм үезинде социализмг нияткелче шынар талазы-биле шуралшымын кылган, долу эргелиг социализмг ният апарган.

Республикада улустунун өскөни-биле кады үндөш чурттагыларын иштинде ажылчы агымдык болгаш инженер-техниктиг ажылдакчыларын сазы өскөн. Кезде ажыл-агый баз-ла үндөш-биле өскөрилген. Холкозу тургузунун ачымында ол уауг, механизациялан, хей алдырларын социализмг ажыл-агый апарган. Кабарданың хову зонасында дика хей черин суггары артык берип турар Мал-Кабарданын суггарыла системаз туттуган. Сөөлү чылдарды иштинде элзон каш чаа МТС-тер организа-стынган, а дагыт Эльбурс районуна машина-мал станциязы тургустанган. Кабарданың машина-трактор станциялары болгаш сохоттары чык келген тудум-ла кезде ажыл-агый техниказы-биле улам хей хандыгынын турар. 1950 чылдан бээр өш иштинде республиканың трактор паркыну күчү-шымалды 70 хуу ажыг, а комбайн паркыны — 60 хуу ажыг өскөн. Ол-ла үениң иштинде Кабарда чүс-чүс каш илчирелди тракторларын, 135 комбайнларын, 240 ажыг сөлгаларын, чүс-чүс өскө-даа хөрүн ажылдап кылдыр болгаш тарылга машиналарын, мал ажыл-агый хей күш кирер ажылдарын механикастарыга яны-бүрү дерялелерин алган. Кабарданың чүг-ле МТС-териниң херегалары Совет күрүнө 1950—1953 чылдарда 137 миллион рубльди чарыг-даан.

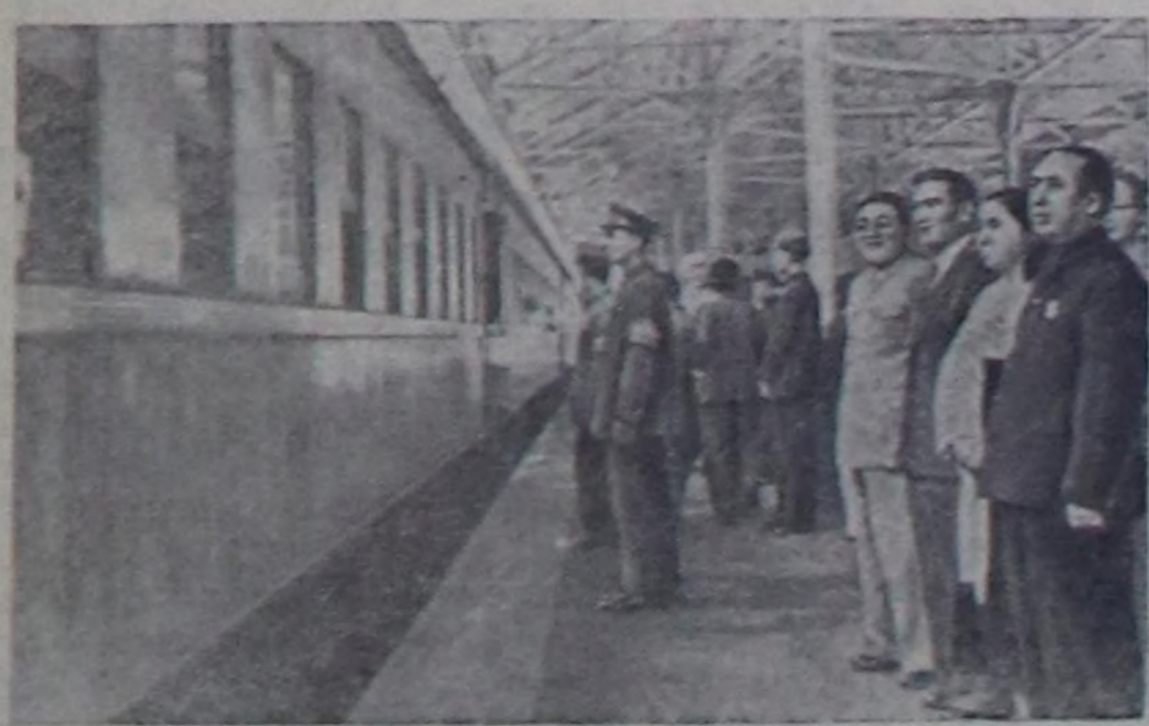
Колхоз бүдүрүлгенин электржидери чыл келген тудум-ла калбарып турар. Болдула электрстанциялар «Ленинчилер» кезде ажыл-агый артелинде 20 ажыг моторлар ажылдан турар, мыл дилер аявду, дээрбе, саржаг ажылдап кылдыр чер, кеже-гараа сохтаар чер, радио бедире бар. Холхозта бажынар кодуунда шупту электри чырынып ап турар.

Республикада кезде ажыл-агый амды-дарынын 86 — 90 хуууу меланизациятынган. Ол чорук тарылга шедерин дика калбартыр, шынааларын шедер орданын өкшидер, кезде ажыл-агый культуларынын дужутуун хей катап көдүрер артык берген.

Совет Кабарданың бистик улууг чүрү-чүрүстүү иштинде ол бүгү чедишиктеринден республиканың ажылчы чоннары Коммунистг партиянын мерген турганын национал политиказын, социализмг националарын буулаас найырамын болгаш өрсө улустун бүгү таламы дуулам-чызынын тода илерелин, ССРЭ-нин өскө улустары-биле кады боттарынын бүгү күштерин социализмг Төрөн чуртуун күчү-шымалын четкөддиреринге болгаш бижылаарына берип турар кабарда улустун кышмакай күш-ажымынын түнелели көрүп турарлар.

1940 чылда Кабарданың улустунун иштинде продукциязы 1913 чылга денкарге 200 катап өскөн турган, а оон бот-деген республиканың улус ажыл-агыйнын бүгү продукциязына 64,7 хуу болган. Улустун бүдүрүлгенин улам улууг күчүгүтүр өздөгөн дайын сөөлүндөгү чылдарда чедип алган. Чаа-чаа бүдүрүлгө черлери: малаат кылдыр приборлар бүдүрер болгаш ретээр электромеханиктиг завод, бес аржык болгаш меабз фабрикалары туттулган, дайын мурунда туттуган заводтар болгаш фабрикалар дика калбарынган, чартымын тургустанган. Нальчиктин уауг өскө гидротурбина заводунун орунла нефть үлетпүрүнге күчүгүтүр насостарын болгаш өскө-даа дерялелерин уаурутур машина тудууну уауг заводду тургустууган.

Совет кижилериниң өзүп турар материалдык болгаш культуруг херегаларын максималды хандылар дугайында партиянык болгаш чактыкты сактып салышынынга өрүк кирген Кабарда АССР-нин ажылчы чоннары оларнын мурунга салган суггарыларын чедишиктерин күсөдөп турар.

Пхеньян биле Пхеньян аразында шуу чорун демір ортук харызызы ажиттыгын. Пхеньян биле Пхеньян аразынын 1364 километр ырак орун демір ортук-биле 35 шаг 33 минутта эртер.

Чурунта: Пхеньян Пхеньян шуу эң баштай чорун турар поезд. Он талааның бир дугарында—Кыдат Улус Республикасының демір орустар министри Тон Дай-вань.

Синьхуа агенттигинин фотосу.

Совет чазактын төлөөлеринин Софийдан үнүпкени

СОФИЯ. 11. Бүгүн Софийдан СЭПК ТК-нын Президиуму келип, СССР-нин Министрлер Чөвүлелинин Даргазынын Оралакчысы М. З. Сабуров, РСФСР-нин Министрлер Чөвүлелинин Даргазынын Оралакчысы Н. В. Бессалов, Украин ССР-нин Министрлер Чөвүлелинин Даргазынын Оралакчысы И. С. Сенни, армия генералы С. С. Бирюков составтагы Совет чазактын төлөөлөрү үнүпкени.

Совет чазактын төлөөлөрүн өз ишкан БУР-унун секретары Т. Живков, БКП-нын ТК-нын Политбюро ажайгычы Г. Цанков болгон Б. Стейков, министрлер болгон өскө-даа тусай кижилер Совет чазактын төлөөлөрүн аэродромга үнүпкени.

Кыдат улустун эки-турачыларынын үнүп чоруп турар кезектерин үдөп турарына холбаштыр Пхеньянга болгон байырлык хурал

ПХЕНЬЯН. 11. Дүйн Пхеньянга Кореянын Ада-чуртуну Демократтык Чактыс-аай фронтунун (АДЧФ) Төң Комитетинин өлкөсүн санаптыр бугаар чымдырган, өлкөдө улустун эки-турачыларынын чоруп турар кезектерин үдөп турарына холбаштыр байырлык хурал болгон. Бирей Улус-Демократтык Республикасынын Министрлер Кабинетинин Даргазынын Оралакчысы, Национал камгаламчы министр вице-адмирал Цой Ен Ген, Министрлер Кабинетинин Даргазынын Оралакчылары Пак Чан Он, Ким Ир Цой, Чан Ик болгон Хон Мен Хи, Кыдат улустун эки-турачыларынын командирлеринин төлөөлөрүнүн генерал Ван Юн-жуй, дипломаттык корпусунун келипкени хуралга олуршканы.

Чан Ик чүве чугаалаан. Кореянын хосталганы болгон хамаарышпас чорунга база БУР-нун айык чок чорунга холдоп чыкканга америка агрессорларга удуу дайыма Кыдат улустун эки-турачыларынын кезектерин каржылаган болса, ыраак Чен-чүке болгон бүтү делегейге тайбын камгалаарынын херөөне салышыкын болгон деп өз меддеген. Кыдат улустун эки-турачыларынын Төрөн чуртунче эң чан береш демократтык Кыдаттын тургузушунунга чан-чаа чедишиктерин болурун Цой Чан Ик күзөн.

Польшада судно тудуушкуну

ВАРШАВА. Польшаның судно тудуушкуну—улус-демократтык эрге-чакырга үеинде тургузугаа уагтпурду чан адмр.

түнделинде Польшаның салды флотунун тоннажы дайын мурунунда дегенге уаур 4 катп хей болуп турар. Ынчаарга ба үеде далайлап чүве өсүртүгөнинин хемчээ дайын сөвүтүгө үеин баштайгы чылдарында 9 катп хей болуп турар.

Бүгү-венгриянын көдөз ажил-агый делгелгези

БУДАПЕШТ. 11. Бүгүн мында Бүгү-венгриянын көдөз ажил-агый делгелгези ажиттыган. Ол болса, Венгриянын турпкенинин үеинде эң улуг көдөз ажил-агый делгелгези болуп. Ол 300.000 дөр-бөлчүн метр шанду эзен турар, 40 пильоннары болгон өскө-даа тудууларга, а ол ишкан дуржулга уагтпурдуларга.

совет дуржулганы ажитлап турарынын дугайын чугаалап турар. Бүгү-венгр делгелге чүгле чедишиктеринин көргүзүп турар эвес харын, мураачы дуржулганы танжарын организастап турар. Ында лекцияларын организастап, көдөз ажил-агый темалык болгон өскө-даа эртем киноларын көргүзүп турар. Делгелге чангыда армрба ажиттыган.

Уругвайда совет кино чуруктарынын чедишикени

МОНТЕВИДЕО. «Берлиндин дүшкөнү» деп совет кино Уругвайнын дым хей театрларында 4 айлык дургузунда үнүп турар. Чамлык буржуаз солундарынын өз кинога удуу көтүрүн үндүрүн хоралачы компанияны турар-даа ул кино Монтевидео хоорада болгон жокта үнүп турар.

«Берлиндин дүшкөнү» 45.000 хире киж жерген. Сентабрда болгон октябрынын эгезинде ол кино Монтевидеоуң болгон Сальто база Канелонс хоорайларынын 5 районнарынын кино театрларына үнер.

КУДР биле Кыдаттын аразында бараан бержиринин дугайында дугуржулгага ат салганы

ПЕКИН. 1954 чылда Кыдат биле Кореянын Улус-Демократтык Республикасынын аразында бараан бержиринин дугайында сентябрь 4-те Пекинге сазды протоколунга ат салганы Синьхуа агенттеги дамчытаан.

Чрден казып алыр ажиттык чүдөлөрүн, далай тынчтыктын продукцияны болгон өм үндүрүн бээр. Кореянын Улус-Демократтык Республикасына Кыдаттын бээр чүдөлөрү болза, темүр лаш, балык туларынын судолары, туугу материалдары, машина дериг-херекселдери, уагтпур чиг эди.

Лейпцигте ярмарка

БЕРЛИН. Немец парламентинин дундуну турары-биле алмр, Лейпциг ярмаркасынын даштыкы болгон барын-герман көргүчүлөрүнүн саны хүнүчү-не өсүп турар. Ярмаркада 54 чуртардын 5 муң ажит аалчылар чоруп турар.

рыжааларын тургузуп турар. Парламенттин дундуну турары болза, Лейпциг ярмаркасында Герман Демократтык Республикасынын сазды саарылгазы баштайгы үш хонустуң дургузунда 100 миллион маркка болгон.

Герман Демократтык Республикасынын, Совет Эвилелинин, Кыдат Улус Республикасынын, Польшанын, Чехословакиянын болгон улус демократизацияны өскө-даа чуртарындын павильоннары уаур чедишиктеринин болуп турар. Оң дугайын сазал-оңалдар дестеринде көргүчүлөрүн бижжөн чүдөлөрү херечиле турар.

Парламентин дундуну эсугаар алмр, англи фирмаларын төлөөлөкчилери Совет Эвилелинин болгон Кыдаттын сазды организациялары-биле чугаала-жымышынарын өгөзөн. Франциянын ажил-ишти бөлүктери Румыниянын, Болгариянын төлөөлөкчилери-биле чугаала-жымышынарын чоруп турар. Польша Улус Республикасы Барын Германиянын баштайгы чагыларын кылган.

Айыыл чок чоруктуң чөвүлелинде

НЬЮ-ЙОРК. Сентябрь 10-да (СЭТА). АКШ-тын төлөөлөкчизи Ложтың дилеги эсугаар бөгүн Айыыл чок чоруктуң Чөвүлелини хурал болгон.

Иштиң герман саздыгын хемчээл-биле сазды саарылгазы армрарынын баштайгы хүнеринде 12 миллион хире маркка болгон.

Совет демократтык ийи самолет «Улустар аразынын сугарында» америкалык далай уаур-чүдүлүн самолөдүчө халдаан ышкан дөр дугайында Баттышкан Штаттарынын илип үндүрөн бурдуудамышканын Чөвүлөт көөрүң Лож сентябрь 8-те чагазында дилеп турар.

бадыткап турарын Вышинский айткан; ындыг болза-даа сентябрь 7-де «Нью-Йорк таймс» солга америка самолеттуң эдилка келипкенинин совет самолетту боолаан бис деп мининген меддеген бижжөн.

Совет демократтык ийи самолет «Улустар аразынын сугарында» америкалык далай уаур-чүдүлүн самолөдүчө халдаан ышкан дөр дугайында Баттышкан Штаттарынын илип үндүрөн бурдуудамышканын Чөвүлөт көөрүң Лож сентябрь 8-те чагазында дилеп турар.

Ускөдөжикшик болза, Владивостокта чөвү талаанында чүс милд чөргө болгон Сибиряк эркертеринде 44 милд чөргө болгон деп АКШ сентябрь 6-да Совет Эвилелинге чоруткан нотазында меддеген деп Вышинский меддеген. Чурутта көргө бо чорук болза, ажит далай ырынга эвес, харын совет демократы болгон деп чүвөн көргүзүп турарын Вышинский чугаалаан.

Совет демократтык ийи самолет «Улустар аразынын сугарында» америкалык далай уаур-чүдүлүн самолөдүчө халдаан ышкан дөр дугайында Баттышкан Штаттарынын илип үндүрөн бурдуудамышканын Чөвүлөт көөрүң Лож сентябрь 8-те чагазында дилеп турар.

АКШ-тын күрүн декартакталган фактыларын өскөрткөн алаң түр деп Вышинский меддеген. Бо айттырын хүн агырындагы килерини ыраак Чен-чүке диндыкымышынын байлады чүгле үш-тедилери болуп.

Совет демократтык ийи самолет «Улустар аразынын сугарында» америкалык далай уаур-чүдүлүн самолөдүчө халдаан ышкан дөр дугайында Баттышкан Штаттарынын илип үндүрөн бурдуудамышканын Чөвүлөт көөрүң Лож сентябрь 8-те чагазында дилеп турар.

Ындыг турбуужак АКШ-тын хомаудамын айыыл чок чоруктуң Чөвүлелинин хүн айттырынга килерген турар.

Нерунуң меделели

ДЕЛИ. Дели радиоуңуң дамчыдып турары болза, Делинин журналистер организациясы өң алдар хүндүчү дөш тургускан шайлаалга Индиянын премьер-министри Неру чүве чугаалаашкан, Мангалага ат салдыган шериг пактыны «Тайбыннын херөөне аймылдык болуп турар» чүве дөргө «колдуунда азия чуртарыннын килжигези-биле тусай шийтирерид хүлөп алган болуп турар» деп меддеген.

бүтүдөгө меделеп турар. Ындыг турбуужак оларын чөре камгалаар анар деп олар чугаалап турар. Ындыг байдалды ужуу-утка чогу Неру айткан.

Индонезиянын херэеженер төлөөлери ССРЭ-ге чоранынын дугайында

ДЖАБАРТА. ССРЭ-ден эеп келген индонез херэеженер төлөөлөрүнүн меделели парламалга пармаан. Төлөөлөр Совет Эвилелинге чоранын улуг сеткил ханышканын-биле алергелеп турарар.

амырларына улуг рольду совет херэеженер ойнап турарын төлөөлөр меделелинер. «Бүгү улус болгон ССРЭ-нин чаназ тайбың дөш иделкейиг демескиң турар. Тайбыннын иделем бүгү-ныкын».

Мурнуу-Чөөн Азияга шериг блогун тургузар пактыны Мурнуу-Чөөн Азиянын улустары хүлээвейн турар

ДЖАБАРТА. Мангалага конференциянын доозулганы-биле холбаштыр индонезий солуннар боттарынын таймырлары АКШ ботунуң сорулганын чеди албаан деп айтты турар.

АКШ-тын Азияда политикаын шымгың шүгүчүлөшкөн, солунуң меделегени. «Азия чуртары харагалачыларын херелгелей турар. Олар боттарынын салым-чаланын боттары тодаралып шыдаар. Азиянын улустары тайбынны күзөп турар».

Улустар аразының математика конгрессинге совет өртемденеринин илеткелдери

ГААГА. Амстердамга 1954 чылдың улустар аразынын математика конгресс ажитты дроскан. Совет өртемденер академик П. С. Александров, профессор С. М. Никольский болгон академик А. Н. Колмогоров конгресске илеткелдер болгон дундунулар кылган.

сикиги механиканын ийити теориясы» деп темалык илеткед кылган. Совет өртемденеринин илеткелдерин шунтуун конгрессин төлөөлөрү уаур каңгөй-биле дундун эртарген.

Конгрессин ажиттык сөзүгү хүндө шенарыг хуралга академик Колмогоров «Динамика системаларын болгон класс-

«Де фольклоран» солун совет өртемденеринин илеткелдеринин ужуу-утказын меддегишкан, улустар аразынын математика конгрессинин сөзүгү хүнү «Эртем талааны-биле алырга орустарын күнү болгон» деп бижип турар.

Президент албап-дужаалга республиканың кандидаты турган Лондон АКШ-тын даштыкы политикаынын дугайында

НЬЮ-ЙОРК. 1936 чылда сонгулдаарга АКШ-тын президентинин албап дужаалга республиканың кандидаты Альфред М. Лондонун Баттышкан Штаттарынын даштыкы политикаынын дугайында чүдүлүн Иоркта (Шенсильван штат) үнүп турар «Газет энд Дейли» солун парлап үндүрөн.

«Даллестин политикаы базым-базым-биле бисти чан дайынче алар чылдар деп ким меддеген турар тур, олар шынны деп санап турар мен»—деп Лондон уламчынын демократтарын иш-биле чоруп олурар деп база-ка ол ишкан санаар мен, Кыдатан. АКШ-тын чаназ чүгле үш чанактордөт болза уаур күрүн болуп турар деп чүвени билер болгон биске шынны чүвени билери чугула. Бо талааны-биле болуп меделеп турар кара-чангыс чурт бис болуп турар ышканга бис. Кыдат турбайн турар деп делегейин бугүрүндерин орадашшышкан, база Кыдаттын Найкс (Колорада штатта) даг бедни.—(реп.) турбайн турар деп бугүрүндерин орадашшышкан чурт-даа чедиш ап болбас.

Лондонуң чүдүлүчү эгезинде чугаалап турары: «Дайынчарак хөңгөрүгө уаур удуулашышкыга, делегейин үш дугаар дайын чылал чок болгон ону бистер ламчын эртер ужураг бис, американар шунту мен» каттыжарыңарын кийгырын тур мен».

Эйзенхауэрин—Даллестин политикаы Турмунун—Ачесонун даштыкы политикаынын анва-ла уламчылашынын болуп деп Лондон меделген турар. «Эйзенхауэр» (СЭТА).

Даллестин Тайванда болгон Токиога чораны

НЬЮ-ЙОРК. Ассошиэтед Пресс агенттигинин дундунуларын-биле алмр, АКШ-тын күрүн секретары Даллес Чан Бай-ши биле Чөвүлөт дөштин Мангаладан Тайбө (Тайвань ортулук) чедип келген.

генни дундунулар турар. Мангала чарган СЕАТО (Мурнуу-Чөөн Азияга агрессия шериг бөлүгүлөшкөнүн тургузар дугайында керөө) пактынын Япониянын премьер-министри Носиде болгон даштыкы херектер министри Окаказак-биле чугаалашышкан деп Даллес чорутурунун муруну чарында меделген.

ШАНХАЙ. Сентябрь 10-да, АКШ-тын күрүн секретары Длон Фостер Даллес Токиодан АКШ-че самолет-биле уаур үн-

«Иденниң Брюссельде келгени» (СЭТА).

Иденниң Брюссельде келгени

ЛОНДОН. Англиянын даштыкы херектер министри Иден сентябрь 11-де Брюссельде келген. Бельгиянын найсыламыга барган соода Иден Боннга, Римге болгон Парижге ол чуртарын даштыкы херектер министрери-биле чугаалажышыныннар кылары-биле бергылээр.

Иденниң ол кезиникини «европаның камгалаа интелекелгезин» тургузарынын планын буурап дүшкөн-биле холбаштыр Барын Германиянын катан чөлөөлөрүнүн чан планнары-биле холбаштырып турар.

Грецияда шериг чарыгдалдарынның улгамканы

АФИНЫ. «Грек армиянын санын хөвөр артырылганга» хергелер кылдыр он миллион доллар түндүк немед шериг «дууламчынын» АКШ Грецияга берген дөр дугайында Грециянын камгалаа министри Канелопулостун меделегинин парлаалда үгөн.

Грециянын шериг чарыгдалдары немед америка «дууламчынын» санаасыка безин өрткөн чылдын 4133 миллилар драм (акша) турганынан бо чылдын 4703 миллилар драм болуп дээр Канелопулостун меделегинден көстүп турар.

Чуртту дөртөн чылдар дургузунда мулдандырыр...

НЬЮ-ЙОРК. Ассошиэтед Пресс агенттигинин корреспондентинин Тегераннан дундунуларын эсугаар алмр, агты үеде хсрудала турар, Ираннын премьер-министри Чоран Мосаддык сентябрь 9-та шахче болгон аеди судче чоруткан бижжиге иран нефтинин дугайында чан

дугуржулганы нацияны «дорамчылаан чүдү-дүр» деп өздөн. Ол дугуржулга «чуртту дөртөн чылдар дургузунда кулаанынын» көргүзүп турар деп Мосаддык меделген.

ГОМИНДАНЧЫЛАРЫНЫҢ ӨНЧҮК-ЧӨНГӨЭЛЕРИ ҮРГҮЛЧҮЛЕП ТУРАП

ПЕКИН. Синьхуа агенттигинин дундунуларын-биле алмр, сентябрь 9-та 1 шаг 45 минута турла «В-25» деп гоминданчы бомбардировщик Амой хоорайнын кырында көстүп келген, ийи бомба октаан. 5 шаг 30 минута турла «Ф-47» деп ады гоминданчы самолеттар Амой кырында көстүп келген болгон дөрт бом-

барларын октаан. Зенитти өрткелери ол самолеттарын бирээнин андара аткан болгон бирээнин үрей аткан. Сентабрь 8-тин кезинде гоминданчы самолет ол ишкан Амойнуң кырында келген, зенитти артедиллериянын адымшыкынынан дөшп чоруткан.

Америк фермерлеринин берге байдалы

ВАШИНГТОН. Бо чылдың баштайгы сес абаларын иштинде америк фермерлеринин көдөз ажил-агый продуктулары сатылганында орулгаларын өрткөн чылдын бо үеинде денээрге 4 хуу булу болуп турар деп АКШ-тын чөвүлөт министери-воу чарлаан. Хөөн, кылгытас, танкы болгон көдөз ажил-агыйнын өскө-даа кулчуларынын саздылаанынан орулгалы 7 хуу кылмырган.

кылыгыс болгон кукуруза-биле тары төлө дууламчы көргүсөс болза, оларын хейу кыш келирине бетиңде-ле аларай бээр» деп чугаалаан.

Ассошиэтед Пресс агенттигинин вашигтон корреспондентинин дундунуларын-биле алмр, чурттуң муруну-чөөн кезинде кандашкыга алыска беш штаттарда байдал буурашыкын болуп турар деп сенатор Фулбрайт (Арканзас штаттан) меделген. «Бир эвес муң-мун фермерлерге

Бо штатта кандашкыга алыска фермерлер өрзин төлөөр дөштин малын чик өрткөкө садап ужурга танжыр анар деп Оклахома штаттын фермерлер эпилелини секретари Лотер меделген. Чөвүлөт министри Бенсонун программасы фермерлер боттарынын продукциянын көдөз ажил-агый бэрары-биле тиңең салып кыларыга садарын албаар сорулгалык болуп чадамас деп Лотер меделген.

Чехословакияда шпионнары судтаны

ПРАГА. Прагага төрөн чуртунуң өскөрткелери—америк шпионнар В. Кшивоогла болгон Я. Губу олзары сугтаан.

зымче эмедил ап четипкен. Шпион Барын Германияга катан эеп чорур деп орадаштып турган үеде ону куртунан аймык чок чорунуң чехословакия органдары тууду алган. Прага сулу В. Кшивооглазын назынын дургузунда кара-бош хорулгалыга болгон Я. Губуно 10 чыл иштиңде хосталганын казын шийткен.